

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ**

**ПЕДАГОГІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНОГО
СЕРЕДОВИЩА В РОБОТІ З РІЗНИМИ
СОЦІАЛЬНИМИ СУБ'ЄКТАМИ**

**МАТЕРІАЛИ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
22 ЛИСТОПАДА 2016 РОКУ**

Затверджено редакційно-видавничою
радою Харківського національного
педагогічного університету
імені Г.С. Сковороди
протокол № від р.

ХАРКІВ – 2016

соціальної суб'єктності неповнолітніх. Розроблена модель включає цільовий (мета та завдання діяльності), координаційно-управлінський (суб'єкти та об'єкти впливу), змістово-технологічний (передбачає етапи соціально-педагогічного супроводу неповнолітнього: діагностико-прогностичний, реалізаційний, активно-діяльнісний, оцінювальний) та діагностико-результативний блоки.

На підставі визначених критеріїв і показників сформованості соціальної суб'єктності неповнолітнього (мотиваційно-ціннісного: визнання та усвідомлення соціальних цінностей; особистісного: розвиненість соціальних якостей як цілеспрямованість, соціальна активність та відповідальність, здатність до саморегуляції поведінки та активна участь у подоланні СЖО; когнітивно-поведінкового: участь у суспільно-корисній діяльності, адекватні взаємовідносини із соціальним оточенням, дотримання здорового способу життя), визначених рівнів (високого, середнього та низького) проведено діагностику сформованості соціальної суб'єктності неповнолітніх у центрах реабілітації. Аналіз отриманих результатів дозволив констатувати значні позитивні зрушення у сформованості соціальної суб'єктності неповнолітніх за мотиваційно-ціннісним критерієм у Е групі, ніж у К (Е - 54,9%, К - 31,4 %), виявлення статистично значущих відмінностей високого рівня сформованості за особистісним критерієм в Е (Е - 39,5%, К - 22,4%), збільшення показників високого рівня за когнітивно-поведінковим критерієм (Е - 32,2%, К - 10,6%).

Позитивні зрушення у рівнях сформованості соціальної суб'єктності в Е групі порівняно К групою засвідчили ефективність впливу розробленої моделі формування соціальної суб'єктності неповнолітніх у центрах реабілітації на сформованість даного особистісного феномену.

Виконане дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми формування соціальної суб'єктності неповнолітніх у центрах реабілітації. Перспективи подальшої роботи вбачаємо в пошуку шляхів використання потенціалу різних соціальних закладів у формуванні соціальної суб'єктності неповнолітніх, забезпеченні підготовки суб'єктів реабілітаційного роботи до запровадження соціально-педагогічного супроводу тощо.

Стаканков А.В.

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри соціально–правових дисциплін та менеджменту освіти,
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

ПРАВОВЕ ВИХОВАННЯ ТА ЙОГО ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ В СУЧАСНІЙ ШКОЛІ

В умовах українського національно-культурного відродження, створення нової системи виховання й освіти особливого значення набуває проблема формування духовної особистості, її високої культури, усвідомлення своєї громадянської гідності, права на суверенне життя в цивілізованому світі. Однією із сторін всебічно розвиненої особистості є наявність у неї високої

культури поведінки. Здатність людини розуміти норми моралі і законів та відповідним чином поводитись не є вродженою. Ці якості формуються під впливом виховних заходів, у спілкуванні людини з іншими людьми, у процесі її участі в різних видах діяльності.

Соціально-економічна ситуація початку XXI століття не сприяє формуванню належного морального середовища для виховання дітей і молоді в суспільстві. Несприятливе побутове оточення, важке матеріальне становище сімей і погіршення на цьому ґрунті сімейних стосунків, недоліки в організації шкільного виховання і скорочення позашкільних закладів – все це призводить до збільшення кількості дітей і підлітків, поведінка яких виходить за межі моральних і правових норм. Швидко змінюється кількість підлітків, які не вчаться і не працюють. Зростає дитяча злочинність. У зв'язку з цим великого значення набуває правове виховання.

У педагогічній літературі правове виховання довгий час не розглядалось як окремий вид виховання. Його традиційно пов'язували з ідейно-політичним, з формуванням політичної культури, з моральним вихованням. І це цілком зрозуміло, бо право тісно пов'язане з мораллю і відіграє велику роль у політичному і соціальному розвитку суспільства.. Лише в останній час з'явилися праці, в яких правове виховання розглядається як окремий напрям у системі виховання.

У сучасній педагогічній та юридичній літературі існують різні визначення поняття «правове виховання». Але найбільш повне визначення правового виховання, на наш погляд, дав В.О. Котюк, який вважає, що правове виховання – це цілеспрямована, послідовна, систематична діяльність держави і її органів, а також громадських об'єднань і організацій для формування певної системи правових знань, умінь і навичок, правового мислення, правових почуттів – почуття права, законності, почуття поваги до тих соціальних цінностей, які регулюються й охороняються правом і законодавством.

Більшість дослідників визначають шість основних завдань правового виховання: 1) озброєння учнів знаннями законів, підвищення їхньої юридичної обізнаності, систематичне інформування їх про актуальні питання права; 2) формування у учнів правової свідомості як сукупності правових уявлень, поглядів, переконань і почуттів, що визначають ставлення особистості до вимог закону, регулюють її поведінку в конкретній правовій ситуації; 3) формування у учнів поваги до держави і права, розуміння необхідності додержуватись вимог законів; 4) вироблення в учнів навичок і умінь правомірної поведінки; 5) формування в учнів нетерпимого ставлення до правопорушень і злочинності, прагнення взяти посильну участь у боротьбі з цими негативними явищами, вміння протистояти негативним впливам; 6) подолання в правовій свідомості хибних уявлень, що сформувалися під впливом негативних явищ життя.

Ми цілком поділяємо таку точку зору. Разом з тим окремі завдання, на наш погляд, дублюють одне одного. Скажімо, такі завдання, як озброєння учнів знаннями законів, підвищення їх юридичної обізнаності, систематичне інформування їх про актуальні питання права; формування в учнів правової

свідомості як сукупності правових уявлень, поглядів, переконань і почуттів, мають однаковий зміст – формування правосвідомості.

Виходячи з визначення поняття правового виховання, можна, на нашу думку, встановити три його основних завдання: 1) формування правосвідомості; 2) формування правомірної поведінки; 3) формування правової культури.

Отже, правове виховання передбачає формування свідомого ставлення громадянина до своїх прав і обов'язків, глибокої поваги до законів і правил людського співжиття, готовності дотримуватись і виконувати закріплені в них вимоги, що виражають волю і інтереси народу.

Вивчення досвіду правового виховання, накопиченого в другій половині XIX– початку XX століття, свідчить про те, що правове виховання в навчально-виховному процесі того часу займало чільне місце. Аналіз сучасних досліджень, присвячених указаній проблемі, свідчить про те, що в них постійно піднімається питання про необхідність широкого і всебічного правового виховання; наголошується, що активну в правовому відношенні людину необхідно формувати змалку, особливо в шкільному віці, бо саме через школу проходить все підростаюче покоління. Тому перед школою стоїть завдання розширити правові знання молоді, сформувати в неї високу відповідальність перед суспільством і державою.

Виходячи із результатів дослідження, можна визначити основні напрями удосконалення системи правової освіти учнів: 1) організація життя і діяльності навчального закладу, яка має демонструвати практичну реалізацію тих правових знань, які учні отримали на уроках правознавства; 2) відновлення інституту класних наставників, які б займалися тільки вихованням учнів, зокрема правовим; 3) поєднання вивчення правил поведінки з їхнім практичним втіленням у життя; 4) обов'язкова правова освіта батьків; 5) відновлення і вдосконалення форм шкільного самоврядування, на якому можна побудувати цілу систему правового виховання.

Виходячи із завдань сучасної школи щодо правового виховання підростаючого покоління, вважаємо не лише можливим, але й необхідним врахування доробку з цих питань кращих представників гуманістичної педагогіки минулого. За умови його ретельного вивчення й творчого використання значно зросте можливість удосконалення виховного процесу в навчальних закладах.

Стрельченко Д.В.

викладач англійської мови,

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ВИКОРИСТАННЯ ВИКЛАДАЧАМИ МАС-МЕДІА У ПЕДАГОГІЧНІЙ ВЗАЄМОДІЇ ЗІ СТУДЕНТАМИ

Однією з характерних ознак сучасного інформаційного суспільства є інтенсивний розвиток інформаційно-комунікативних технологій та системи